

4. ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ АГРАРНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Коцупатрий М. М., завідувач кафедри обліку,
аналізу та аудиту в АПК

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ

Підвищення якості освіти є однією з актуальних проблем інтеграції України у світову спільноту. Парадигми модернізації вітчизняної освіти часто змінюються — з технократичної на індустріальну, з індустріальної на інформаційну, з інформаційної на гуманістичну. Концептуальні зміни, які відбулися у сфері освіти в кінці минулого століття, надали освітнім установам можливості швидкого розвитку інноваційних процесів.

Зміни, що відбуваються в Україні, сприяють формуванню такої системи освіти, у центрі якої постало завдання розширення можливостей компетентнісного підходу підготовки молодих фахівців у навчальному процесі.

Знаннєвий підхід у підготовці фахівців, що надає пріоритет знанням перед практичними вміннями, стає недостатньо ефективним через постійне збільшення потоку інформації. Водночас стає проблематичним процес вибору обсягу інформації, який підлягає вивченню, а також можливості і мотивація щодо її засвоєння студентами. Типовою рисою знаннєво-зорієнтованої освіти є її репродуктивна спрямованість, яка підтримується існуючою лекційно-семінарською системою організації навчання.

Оновлення змісту освіти пов'язане з реалізацією компетентнісного підходу, який дозволяє сформувати у молодого фахівця не лише певні знання і уміння, а й комплекс компетенцій, які включають як фундаментальні знання, так і вміння аналізувати і вирішувати практичні проблеми.

Підготовка молодих фахівців з глибокими компетенціями є основним завданням сучасної вищої школи країни. Тому завдання щодо вдосконалення і модернізації української освіти без сучасного педагога і викладача вирішити неможливо.

Індивідуалізація навчання студентів передбачає не лише урізноманітнення переліку вибіркових дисциплін, які здатен запропонувати вищий навчальний заклад, а й індивідуалізацію усіх форм, методів і видів процесу навчання у вищій школі. Водночас викладач має бути готовим до того, щоб не лише скористатися цим широким арсеналом, а й знайти індивідуальний підхід до кожного студента, найоптимальніші методи навчання.

Виходячи із змісту сучасних навчальних планів підготовки фахівців частка аудиторної роботи викладача зі студентами складає менше 50 % всього часу, відведеного на навчальний процес.

Проблема оптимізації аудиторної (контактної) навчальної діяльності студентів є актуальною, незважаючи на зростаючий рівень інформатизації навчального процесу і підвищення ролі самостійної роботи студентів. Ми не поділяємо точку зору тих викладачів, які надають самостійній роботі студентів превалууюче значення. Живий контакт викладача зі студентами, діалоговий режим спілкування, набуття студентами компетенцій щодо вміння висловлювати, обґрунтовувати і відстоювати свою точку зору, володіння практичним матеріалом не замінить жоден підручник.

До аудиторної роботи викладача відносять лекційні заняття, семінарсько-практичні і лабораторні заняття. З певною умовністю до аудиторної роботи можна віднести й індивідуальні заняття викладача зі студентами.

У зв'язку із вільним доступом студентів до інформаційних джерел класичне (традиційне) розуміння лекції в сучасних умовах втрачає свій сенс. Водночас структура і вимоги до сучасної лекції залишаються незмінними, основними з яких є:

- цілі та мотивація;
- зміст;
- форми та методи подання інформації;
- умови і засоби подання інформації;
- результат.

На сучасній лекції надають основний теоретичний матеріал, готувати до семінарсько-практичних занять і екзаменів, а також надають додаткову інформацію. Таким чином, за короткий проміжок часу лекція дозволяє передати великій аудиторії студентів нову інформацію, вибудувати логіку змісту теми, пояснити складні терміни, розкривати механізми рішення проблем. Водночас лекція значно полегшує підготовку студентів до семінарсько-практичних занять і побудувати та структурувати систему знань з відповідного предмету.

Провідною функцією сучасної лекції є не інформативна, а стимулююча — тобто спонукування студентів до самостійного вивчення теми.

Принцип інтерактивності — інтенсивна взаємодія між всіма учасниками лекції — лекторами та слухачами — є ознакою сучасних нетрадиційних лекцій.

Основною рисою лекцій з бухгалтерського обліку є націлення і спонукування студентів на ознайомлення і вивчення основних законодавчих актів і нормативно-правових документів, які регламентують бухгалтерський облік і звітність.

Найпопулярнішими формами організації аудиторних занять у вищій школі, крім лекцій, є практичні та семінарські заняття. З фахових дисциплін спеціальності «Облік і аудит» проводяться практичні заняття, а з інформаційних систем і технологій в обліку та аудиту — лабораторні заняття.

Головним завданням практичних занять з бухгалтерського обліку є детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень відповідної теми навчальної дисципліни та формування вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідних завдань.

Підготовка фахівців з обліку і аудиту має свої особливості, які полягають у формуванні компетенцій — навичок і вмінь — безпосереднього ведення конкретних об'єктів бухгалтерського обліку. Ці компетенції повинні базуватися на знанні як законодавчих актів і нормативно-правових документів, так і методики та техніки ведення бухгалтерського обліку. Тому на практичних заняттях з бухгалтерського обліку значна увага приділяється практиці ведення обліку на підприємствах АПК.

Проведення практичних занять за відповідною темою здійснюється шляхом виконання міні кейсів. Студенти розглядають і оцінюють конкретну виробничу ситуацію, заповнюють первинні документи, складають кореспонденцію рахунків за відповідними господарськими операціями і відображають господарські операції в регістрах синтетичного і аналітичного обліку.

Звичайно, відповідно до кредитно-модульної системи на практичних заняттях здійснюється і усна співбесіда за матеріалами відповідної теми з оцінкою відповідей студентів і письмове фронтальне опитування студентів у формі експрес-контролю.

Фронтальний модульний контроль за кількома темами навчальної дисципліни проводиться два рази на семестр з нормативних дисциплін і один раз — з вибірових дисциплін.

За провідними темами дисциплін проводяться підсумкові заняття у вигляді ділових ігор із розігруванням ролей.

Виконані студентами практичні завдання перевіряються викладачами. Захист студентами виконаних і перевірених завдань здійснюються студентами під час індивідуальних занять з викладачем.

Під час захисту студентами виконаних практичних завдань викладач з'ясовує:

- рівень засвоєння студентом усіх контрольних питань теми;
- можливість застосування студентом теоретичних знань на практиці;
- рівень теоретико-методичного обґрунтування виконаних практичних завдань і розрахунків.

На сьогодні важко знайти фахівця з бухгалтерського обліку, який не володіє комп'ютерними програмами «1С Бухгалтерія», «Парус» чи «Галактика». Тому набуттю навичок у студентів з комп'ютеризації обліку на кафедрі приділяється значна увага. Це досягається шляхом вивчення дисципліни «Інформаційні системи і технології в обліку», а також проведенням двох тренінгів на бакалаврському рівні і міжпредметного тренінгу на магістерському рівні підготовки фахівців.

У навчальному процесі задіяні дві сторони — викладачі і студенти. Висока педагогічна майстерність і професіоналізм викладача сприяє ефективному проведенню практичних занять і набуттю студентами професійних компетенцій. На жаль, більшість практичних занять проводять молоді викладачі — асистенти. Стажування молодих викладачів у провідних національних університетах, науково-дослідних інститутах і корпораціях, а також робота на посадах викладачів-стажерів сприятиме підвищенню їх професіоналізму та швидшому набуттю педагогічної майстерності.

*Судеркін А. М., канд. екон. наук,
доц. кафедри економіки агропромислових формувань*

ОПАНУВАННЯ СТУДЕНТАМИ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК, ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Динамічний розвиток умов функціонування бізнесу ставить свої вимоги до ефективності педагогічного навчання, зокрема у напрямі практичного навчання сучасного студента. Ринок